

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

E X N I C O L A I
D A M A S C E N I
V N I V E R S A L I H I S T O R I A
S E V

*De moribus gentium libris excepta
Iohannis Stobei
collectanea,*

Q V AE

NICOLAVS CRAGIVS latina fecit, &
seorsum edidit.

A P V D

Petrum Santandreamum,

---

c I o I o x c i i .

G V Q A

Fuller's Earth
Gypsum

3

VIRTUTE, ERVDITIONE ET GENERE NOBILISSIMO OLIGERO ROSÆCRANTIO ILL. D. GEORGII ROSÆGR. F. NIC. CRAGIVS S. D.

Rædicatur à multis Nobil. Oligere, & quidem do-
ctissimus viris, singularis tui ingenij felicitas, necnon
egregium circa Philosophiam studium. Et tu ipse re-
fidem facis, nihil ad gratiam ab illis fingi, sed quan-
tum laude eorum fertur, tantum merito tibi tribui. Praclarum
vero instrumentum, nec scio an generose & excelsò tuo animo aliud
dignus. Ac gratulor patriæ familiæque talem Rosærantium;
gratulor parentibus tam insignem filium. Sed patere tamen, mihi
Oligere, amore cui, patreque studio, hoc à me dici, non tantum
conuenire tibi sam illustri loco orto, eam que in contemplatione
nature occupata est Philosophiam; sed multo magis alteram, que
de Virtutis actionibus differit, & vita ciuilis præcepta tradit.
Nam hæc propius ipsum hominem id est, mentem nostram attin-
git, & in ea humana sapientia meditatio & exercitatio præcipue
consistit. Quod haud dubie ita saniores quique Philosophorum
indicarunt, qui illa non conueni, istius studium vel maximè sibi
excolendum existimarunt. Id quod ne longè petitis exemplis tibi
confirmare necesse sit, à Principibus Philosophorum disces. Vide
mibi sepius sapientes Gracie, qui Philosophiam ipsam condide-

runt, eorum solum Thalerem habes natura arcana sicutur anem, reliqui in Politia versati. Et ex illis ijsis Philosophus, quos maximis facere potes, Socrates, Plato, Aristoteles, Theophrastus, per magnam in hanc operam & studium posuerunt. Acque ut paucis absoluam, fuit hoc familiare cunctis ferè Philosophis, ac in primis Academicis cum Peripateticis. Quorum è numero est Nic. Damascenus haud postremus, qui ad exemplum Aristotele ac Theophrasti, huius generis scripsit libras octoginta Kadoliniæ isoëias, ut vocat, seu de moribus gentium vniuersarum, plenos haud dubie bonæ frugis & multiplicis doctrinæ. Utinam extarente tantummodo, cum huic, cum istorum auctorum quos dixi, scripta, non esset ista eruditæ doctrinæ pars à culcorsibus adeo deserta: sed inueniret complures tui similes verè nobiles, id est ad virtutis gloriam recta via gravissimes, quorum animis efficacissimum sui amorem excitaret. Sed quia manca præceptorum aliquatenus Philosophia, & historia huiusmodi politica destituimur, haud nullo in operapretio studium ab iis occupati putandum, quibus ad curram est hac qualiacunque veterum Rerum Rerum publ. monumenta conservare. Quapropter quæ istius Nic. Damasceni in collectaneis apud Stobæum reperi, placuit descripta & seorsum excusa hoc tempore euulgare, ac quod ad Cnemas seu sententias propriè non pertineant, suo quasi auctori ex aliena possessione asserta restituere. Nam quæ apud Athenæum sunt, vel quæ alia eò pertinentia obseruare licuerit, aliâs additurus. Ac tametsi non sine hac eius generis, ut politicum efficiant, sicut nec ictem philosophorum præcepta: eo tamen loco habenda, ut cum usu rerum coniuncta prudenter & consilij fundamenta maiorem in modum confirmante. Sed præcepta & instituta politica Nobiliss. Olsgere, ex hisce & aliis philosophorum libris petes: usum certè non aliunde melius disces,

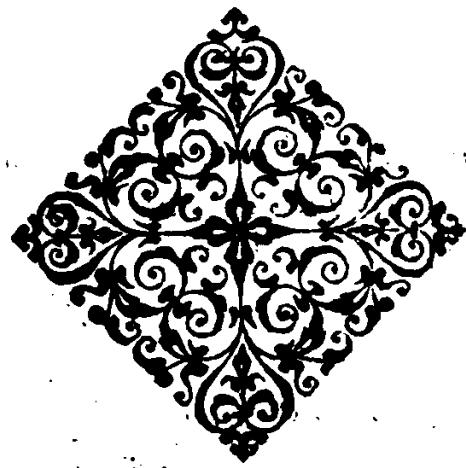
quam

5

quam ub̄ illustri parente tuo, in quo Deus tibi viuam sapientia &
aliarum magnarum virtutum exemplum statuit. Ad cuius imi-
tationem si totum te compares, eique te quam simillimum praestes,
nihil ferè maius est, quod à te patria desideraris. Quod tibi ut con-
tingat, amnes patria amantes precamur, idque ut de te indubitate
speremusq; virtus & eruditio iubet tua. Per quam virtutem tuam,
Nobiliss. Oligere, se maiorem in modum rogo velis hunc libellum
tuo nomini dicatum, gratum habere, & præ illo animum, unde
prodit, longè magis acceptare. Quod si feceris, hoc quodiam stu-
dy mei erga te pignus, huius libelli oblatione habes, dabo operam
vii postmodum aliquo cum fænore luam & redimam.

Vale feliciter nobilissime
Oligere.

aa 3

ΕΚ ΤΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

ΘΥΝΟΙ.

Θυόι τοις γνωμαγούσι φίλαις θεόποις μέχριμοι, φίλαις ποιουμέναι. Τῶν οὐδὲντων, τοις μὲν ἔκουσίων εἰλθόντας, σφόδρα πιμῶσι· τοις δὲ αἰκουσίων, καλαζούσι.

ΑΡΙΤΟΝΟΙ.

Λείτονοι τῷ ἐμψύχῳ εἰδὼν διποκτείνεται· τὰ δὲ κεράμια τῷ χρηστείων
εἰ χρυσοῖς εἰλύτερις φυλάττουσι.

ΔΑΡΔΑΝΟΙ.

Δαρδανεῖς, Ιλλυρικὸν ἔθνος, τεῖς δὲ τῷ βίῳ λούσονται μόνον, διαν
γμυνῶνται, καὶ διπλά γάμοις, καὶ τελετῶντες.

ΓΑΛΑΚΤΟΦΑΓΟΙ.

Γαλακτοφάγοι, Σκυδικὸν ἔθνος, αἱροί εἰσιν, ὡσερ καὶ οἱ πλεῖστοι Σκυ-
δῶν.

Τερφεὺς δὲ ἔχοντι γάλα μόνον ἴππιον, ὃς δὲ τυερπειοῦντες, ἐδίουσι καὶ
πίουσι. Καὶ εἰσὶ δέ τοι δισμυσχότατοι, σιμὲ αὐτοῖς πάντῃ τὴν τερφεύων
ἔχοντες. οὗτοι καὶ Δάρειον ἐτρέψαντο.

Εἰσὶ δὲ καὶ δικαιότατοι, κοινὰ ἔχοντες τὰ τε κτήματα καὶ τὰς γυναι-
κας. ὅτε τοις μὲν πρεσβυτέροις αὐτῷ πατέρες ὄνομαζεν, τοις δὲ γένοις
παῦδες, τοις δὲ πλικαὶ ἀδελφοί.

Δινὲ καὶ Ανάχαρσις, ἐις τῷ ἕπεται σφῶν τομιδεῖς· δις δὲ λένε εἰς τὴν
Ἐλλάδα, ἵνα ισορηση τὰ τῷ ἄλλων νόμιμα.

Τοῦτον καὶ Οὔπερος μόμυται, σὺν οἷς φυοι·

Μυστῶν τὸν ἀγαλμάτων καὶ Αγαλῶν ἴππομολυῖν,

Γαλακτοφάγων, Αβίων τε, δικαιοτάτων αἴθερόποι. Αβίοις δὲ αὐ-
τοῖς λέγεται, οὐδὲ τὴν γῆν μὴ γεωργεῖν, οὐδὲ τὸ αἱρόκος εἶναι, οὐδὲ τὸ
χεῖραδαι

EX NICOLAO DAMASCENO DE MORIBVS GENTIVM.

THYN I.

HYNI naufragos humaniter excipiunt, & amicitia sibi deuinciunt. Sed & ex peregrinis eos, qui sponte accedunt, eximiè honorant: Qui verò inuiti ad ipsos delati fuerint, puniuntur.

ARITONI.

Aritoni nullum animal mactant. Otacula sua testis inscripta habent, quæ in aureis inuolucris custodiunt.

DARDANI.

Dardani, gens Illyrica, ter saltem in vita lauantur, quum in lucem recens editi sunt, quum nuptias contrahunt, quum fato sunt functi.

GALACTOPHAGI.

Galactophagi, gens Scythica, non in ædibus degunt, ut & plerique alij Scytha rum.

Victus eis saltem equarum lacte constat, vnde caseos conficiunt, vt ita eo tum potum cibo vtantur. Itaque non facile bello superantur, quod commeatus ubique ipsis præsto sit. Hi & Darium domum remeare coegerunt.

Sunt autem inuicem iustissimi, vt pote qui facultates & uxores communes habeant. Vnde inter se Seniores quo suis patres suos appellant, iuniores filios, & æquales fratres.

Ex his oriundus Anacharsis, in septem sapientum numero habitus, qui in Græciam venit, vt leges & instituta aliorū disceret.

Quin meminit eorum & Homerus ubi inquit,
Myorum cominus pugnantium, & Agauorum equas multagentium.

Et Galactophorum, Abiorūmque iustissimorum hominum. Abios autem vocat eos, siue quod terram non colerent, siue quod sine domibus dederent, siue etiam quod hi soli arcus in-

χρῆματα τούτοις μόνοις τόξοις. Βίον γὰρ λέγει τὸ τόξον.

Παρὰ τούτοις καὶ δὲ εἰς, όπου φθορῶν ὡς φασιν, όπει φοβούμενος ισορίθη, διὰ τινὲς τῷ βίου κονόπιτα, καὶ δικαιοσυνά.

Μαζεμοί δὲ οὐχ ἥπτον αὐτὴν αἴ γυναικες, ποιηταὶ συμπολεμοῦσιν αὐτοῖς δέσποιν δέδη. Καὶ διετέτο Αμφίσσας γυναικοτάτας εἶναι, ὡς ποτὲ ἐλάσσα μέχρι Αθηνῶν καὶ Κιλικίας, διπά τοτε παρώκουμ εἶγις τῆς Μαιώποδες λίγων.

I. ΒΗΡΟΙ.

Ιερεσσαί γυναικες κατέστησαν διατάξεις, παῖς ἔξυφασίων σὺν κονόῳ δικαιόνουσιν. Άδρες δὲ χρεοτόντοι κείναις, τὰ στλεῖσα ἱρασταρδύεις περιπάτουσιν.

Ἐχουσι δὲ καὶ μέτερνα ζώμενα, οἵ τινες γαστεραὶ περιλαβεῖσι μὴ διεπένθεσιν, αἱ χεῖρες ἕγουσιν ταῖς.

ΟΜΒΡΙΚΟΙ.

Ομβεικοὶ σὺν ταῖς περέσ τοις πολεμίοις μάχεσι αἴριστον ἔγειραντας ἄτητημένοις ζήν, ἀλλ' αὐτογκάποιν ἡ νικᾶν, ἢ δποθνίσκειν.

Ομβεικοὶ δέσποιν περέσ αἰλιάδοις ἔχοντας ἀμφισβήτησιν, καθοπλιαδύτες, ὡς σὺ πολέμων, μάχοντας καὶ δοκοῦσι δικαιόπερα λέγειν, οἱ τοις σκανδίοις δποσφάξαντες.

ΚΕΛΤΟΙ.

Κελτοὶ οἱ τερψικαρδίζεταις, αἴρεσθαι τοῖχον καταπίπτοντας ἡ οἰκίαν φέρειν.

Πλημμυρείδοις δὲ σὺν τῆς ἔξω θαλάττης ἐπερχομένης, μαθέσπλων ἀπαντάντες ψαυμένης τὸν ἔως κατακλύζωντα, οἵ τινες μάχεσσι φέρειστες τὸν θάνατον φοβεῖσθαι.

Κελτοὶ σιδηροφορεῖτες τὰ καὶ πόλιν περέττουσιν.

Μείζω δὲ δέσποιν διπτίμα καὶ τὴν ξένον αἰελόντος, πολίτεων. οὐδὲ τὴν μὲν γὰρ θάνατος οὐδὲ τῆς δὲ πολίτου φυγῆς.

Τιμῶσι μάλιστα τοὺς χώραν τῷ κονῷ περισταμένοις.

Ταὶς δὲ θύραις τῷ οἰκιστῇ οὐδέποτε κλείουσιν.

ΠΑΙΔΑΛΙΟΙ.

Εγγονοί Παιδαλίοις, Ιεροχόες, οὐχ ὁ Θύμων, ἀλλ' ὁ σωματόπατος τῷ παρέγ-

bellis usurparent. Arcus enim poetæ haud raro βιος dicitur.

Apud hos (vt ferunt) neminem deprehendere est inuidia laborantem, aut odio flagrantem, siue metu perculsum, propter vitæ istam communionem & iusticiam.

Bellicosæ autem ipsorum non minus mulieres sunt, quam viri, quæ & vnâ in prælium eunt, quum ita facto opus. Itaque & Amazonas fœminas generosissimas esse, adeò ut progressæ sint cum exercitu olim Athenas, & in Ciliciam usque, quando vide-licet iuxta Mæotim paludem habitarunt.

I B E R I.

Iberorum mulieres quotannis in publicum exhibent, quod tela confecerunt. Viri autem suffragiis leæti de ipsis iudicant, & quam earum plurimum laborasse inueniunt, ei primos honores deferunt.

Habent quoque zonam certæ mensuræ, intra quam si ven-ter cuiusquam comprehendi nequeat, pro dedecore id magno habetur.

Vmbrici quum controvexas inter se habent, pugnant arma-ti ac si bello congrediendum esset: & videntur iustiorem ha-buisse causam, qui aduersarium interemerint.

C E L T A E.

Celtæ Oceani accolæ, pro dedecore habent, si quis muro aut domui ruenti se subducatur.

Inudatio quum ex mari exteriori accedit, armis induiti ei ob-uiam eunt, subsistuntque donec mergantur, idque ne fugientes videantur quoquo modo mortem formidare.

Celtæ gladiis cincti Reipub. negotia tractant.

Grauiorem etiam poenam apud eos luit, qui peregrinum, quam qui ciuem interemerit. Illi enim mors irrogatur, isti exiliū indicitur.

Ante omnes honore eos afficiunt, qui victoria potiti agrum ali quem in publicum acquisuerunt.

Ianuas ædium nunquam occlusas habent.

P E D A L I I.

Apud Pædalios, gentem Indicam, non sacrificus, sed pruden-tissimus

παρέστων κατάρχεται τῷ ιερῷ. αὐτοῖς τοι δὲ οὐδὲ τῷ θεῷ πάνταν αλλο, πλὴν μίκρουσσών.

ΠΡΑΤΣΙΟΙ.

Πρεσβύτορι τοις ἀνυγείτονας, εἰς λιμῷ πεθῶσι, τρέφετο.

ΤΕΛΧΙΝΕΣ.

Τελχῖνες αὖ Θρησποι οὐδὲ οὐδὲ κρῆτες, οἰκήσαντες τηνή
ἐν Κύπρῳ. μετανασάντες δὲ εἰς Ρόδον, καὶ θερέτοι τηνὸν καταρχόντες, βάσκανοι τοσφόδρα ἤσαν καὶ φθονεροί.

Τεχνῖται δέοντες, καὶ τὰ τῷ θεῷ θερέτορεργα μητοτάλμοι, Αθηναῖς ταλχῖνας ἀγαλμά θερέτοι ιδρύσαντο, ὡσεὶ τις λέγει Αθηναῖς βασκανού.

ΤΑΡΤΗΣΣΙΟΙ.

Παρὰ Ταρταρίοις νεωτέρω πρεσβύτεροι καταμαρτυρεῖν, εἰκεῖται.

ΛΕΥΚΑΝΟΙ.

Λευκανοὶ μικρόνται ἀλλίλοις, ὡστε ἀλλου πνὸς ἀλκήματος, ψήση
καὶ ἀσωτίας καὶ ἄργίας.

Ἐαν δὲ τις ἀσωτῷ διανείσας χρέος ἐλεγχθῇ, σέρεται αὐτός.

ΣΟΥΝΙΤΑΙ.

Παρὰ Σουνίταις κατ' ἓτος, οἵτε οὐδεῖσθαι κείνονται μημοσίᾳ, καὶ αἱ παρθένοι. ὁ δὲ γερεθὺς ἀρετος ἔη), λαμβάνει δὲ βούλεται, εἴδ' ο μετ' ἀκείνοις
μεύτερος, καὶ ἕτος ἐφεξῆς.

ΛΙΜΙΡΝΙΟΙ.

Λιμύρνιοι κοπαὶ τὰς γυναικας ἔχουσι, καὶ τὰ τίκτα σὺν κοινῷ τρέφουσι
μόχει ἐγέρμπάντε. εἴτε τῷ ἔκτῳ οιωνέγκαντες ἀπαγαπα τὰ παγδία, τὰς
οἱμοιοτητας φέρεις τοις ἀδρας εἰκάζουσι, καὶ ἐνάσω τὸ οὔμοιον διποδίδοσι
πατεῖ αἴφης δὲ αὐτὸν λαβένη τὸ παγδίον, ἔχεσσος μὲν διπολαμβάνει.

ΣΑΤ.

tissimus omnium qui præsto sunt, sacra auspicatur. Petitur autem à Diis nihil aliud quam iustitia.

P R A Y S I I.

Praysij, vel Prafij, vicinos fame afflitos alimento subleuant.

T E L C H I N E S.

Homines illi qui Telchines dicti, antea quidem Cretenses erant, sed postea & Cyprum inhabitarunt. Vnde quum in Rhodum migrassent, primique eam insulam occupassent, maligni admodum & inuidi extiterunt.

Quum verò & hi artes mechanicas exercent, maiorūmque opera imitarentur, Mineruæ Telchiniæ statuam primi erexerunt, quod nomen sonat ac si dicas, Mineruæ inuidæ.

T A R T E S S I I.

Apud Tartessios minori natu aduersus maiorem testimonium ferre non licet.

L V C A N I.

Lucani tanquam criminis alicuius, etiam luxuriæ ignauizq; iudicia agitant.

Si quis coniugius luxurioso mutuum dedisse, mutuo isto multatur.

S A M N I T E S.

Apud Saunitas vel Samnites de adolescentibus & virginibus quotannis publicum habetur iudicium. Quem igitur eorum optimum esse sententia iudicium pronunciarit, is sibi ex virginibus eligit vxorem quam vult, deinde secundus ab eo alteram, & sic de cæteris fit deinceps.

L I M Y R N I I.

Limyrenij uxores habent communes, & liberos communiter alunt usque ad annum ætatis quintum. Anno autem sexto in unum conuocant omnes pueros, atque tum ex similitudine ad quemlibet virorum coniecturam facientes, cuilibet similem patri filium assignant. Quum itaque quis agnoverit puerum suum, tum quilibet eum ut filium educat.

ΣΑΤΡΟΜΑΤΑΙ.

Συνεομάται δέ τε ἄν οὐκεῖν σικαῖται εἰς τὸ λίθον.

Ταῖς δὲ γυναιξὶ πάντα πειθοῦται τὸς διωσίναις.

Παρδένον δὲ καὶ φεύγουσιν ζουσι τοὺς γάμους πειναῖς πολέμον
αὐδραχτείη.

ΚΕΡΚΕΤΑΙ.

Κερκέται τοὺς αὐδικήσαυτας ὅποιῶν, τῷ δὲ ιερῷ αἴπεργουσιν.

Ἐὰν δὲ τὶς κυβερνῶν σκάφος διαμάρτη, πειθοῦντες ἐφεξῆς ἔκαστοι ἐμ-
πίνουσι αὐτῷ.

ΜΟΣΥΝΟΙ.

Μόσυνοι τὸν ἑαυτὸν βασιλέα τρίφουσιν δὲ πυργῷ κατάκλεισον.

Εὰν δὲ τὶς δέξῃ κακῶν ποτὲ βεβηλεῦθεν, πῷ λιμῷ αὐτὸν δποκτείνεται.

Τὸν δὲ τρεφόμενον σῖτον ὀξεῖσον διατερεύεται, μέρες κατὶ ὀξελόντες τοῖς
αὐθικτυρμόνις ξένοις.

ΦΡΤΓΕΣ,

Φρύγες δέρκοις εἰς χρῶνται, οὔτ' ὄμησίτες, οὔτε ἄλλοις εἰς ορκούσιταις.

Εὰν δὲ τὶς παρ' αὐτοῖς γεωργικὸν βοιωδόποκτείη, ή σκεῦος τῷ φεύγει γε-
ωργίας κλέψῃ, θανάτῳ ζημιέσται.

Φρύγες εἰς κατορύζοντο τοὺς ιερεῖς τελευτίσαντας, ἀλλ' έπει λίθοις
δικηρήσας πεθάσωσιν ὄρθοις.

ΛΥΚΙΟΙ.

Λύκιοι τὰς γυναικας μᾶλλον, ή τοὺς αὐδρας πιμέσται, καὶ καλοιώνται
μητέρες. Ταὶς τὰ κληρονομίας ταῖς θυγατρέσσοι λείπουσσι, εἰς τοῖς ψοῖς.

Οἱ δὲ αἱ ἐλαύνεος ἀλφὶ κλέπτων, θῦλος γόνεται.

Ταὶς δὲ μαρτυρίας δὲ ταῖς μηχαναῖς, οὐκ διδύ παρέχονται, ἀλλὰ κατὰ
μῆνα.

ΠΙΣΙΔΑΙ.

Πισίδαι μητροῦνταις αἰπάρχονται τοῖς γενεῦσσι, οἷς ἡμεῖς τοῖς Θεοῖς
κατέχασσονδίοις.

Η δὲ

SAVROMATÆ.

Sauromatæ (vel Sarmatæ) tribus diebus cibo se ita ingurgitant, ut repleantur.

Vxoribus in omnibus obtemperant, tanquam Dominabus.

Virgini non prius nuptias concedunt, quam hostem aliquem interfecerit.

CERCETÆ.

Cercetæ reos cuiuscunque admisi criminis ita puniunt, ut sacrâ interdicant.

Si quis scapham gubernans impegerit, accedentes ordine singuli illi inspuunt.

MOSYNI.

Mosyni Regem suum educant turri inclusum.

Si quis iudicatus sit minus benè in publicum cōsuluisse, eum fame enecant.

Frumentum quod ipsis ex agris prouenit æqualiter distribuunt, partem inde aliquam in commune conferentes pro peregrinis aduenientibus.

PHRYGES.

Phryges omni abstinent iure iurando, ita ut nec ipsi iurent, nec alios ad iurandum adigant.

Si quis apud eos bouem aratorem interficerit, aut agriculturæ instrumentum surripuerit, morte multatur.

Phryges non defodiunt in terram sacerdotes mortuos, sed super columnas lapideas decem cubitorum erectos statuunt.

LYCI.

Lycij plus honoris mulieribus quam viris deferunt, nominaque eis à matribus induntur: Itemque bonorum heredes filias, non filios relinquent.

Si quis liber condemnatus fuerit furti, poena seruitutis ei interrogatur.

Testimonia in causis non protinus fertur, sed post mensem demum.

PISIDÆ.

Pisidæ conuiuentes, parentibus epularum primitias libant, perinde ut nos Diis federum amicitiaeque praesidibus.

Grauif-

Η δὲ μογίση κείσις ἔζει περιφυλακαθήκης· τὸν δὲ δόπον ερίσαντα, Θανάτουσι.

Εαν δὲ μοιχὸς αὐλῷ, φεύγει ταῦτα τὴν πόλιν ὅπει ὄπου μὴ τῆς γυναικὸς, ὅπει οὐδέποτε τεκτάς.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ.

Αἰθίοπες τὰς αὐδελφὰς μάλιστα πιμάστι καὶ τὰς σλαβοχάδες μάλιστα καταλείπουσιν οἱ βασιλεῖς, ό τοις ἑαυτῷ, αὐλλὰ τοῖς τῷ αὐδελφῶν υἱοῖς. Οἴταν δὲ ὁ σλαβεξάμνος μὴν, τὸν κάλλιστον ἐν πάντεσιν καὶ μαχημώτατον αἰέσαιταγ βασιλέα.

Ασκεῖσι δὲ δύσκειαν καὶ δικαιοσύνην.

Ἄθυργι δὲ αὐτῷ αὐτῇ οἰκίᾳ, καὶ ταῖς ὁμοῖς καιρούσιν πολλῶν, οὐδὲ εἰς οὐδέποτε.

ΒΥΤΑΟΙ.

Ἐπιβοάσις λίβυσιν αὐτὸν μὲν αὐδρῷ βασιλεῖς, γυνὶ δὲ γυναικῶν.

ΒΑΣΟΤΛΙΕΙΣ.

Βασουλιεῖς λίβυες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μὲν νύκτας μάχονται, τὰς δὲ ημέρας εἰρήνην αἴρουσι.

ΔΑΨΟΔΙΒΤΕΣ.

Δαψολίβυες ὅταν συναχθῶσι, πάντες ἀμαχαμοῦστος μᾶ ημέρα μῆδον πλειάδος, καὶ μὴ τὴν ἐσίασιν χωρὶς τῷ γυναικῶν κατακειμένῳ κατασθίσαντες τὸν λύχνον εἰσέρχονται, καὶ ὁ τυχόν, μὲν αὐτὸν τύχη λαμβάνει.

ΙΑΛΧΛΕΥΤΕΙΣ.

Ιαλχλεύεις λίβυες, δταν πολλοὶ μυτένουσιν ταγ γυναικαν περὶ τῷ κολεσῆ δευτροῦσι, παρεγόντες τῆς γυναικός πολλὰ δὲ οκνητόταν, εἰρὶ δὲ τὴν γυνὴν λαζασμή, τούτῳ σύνοπτε.

ΣΩΡΔΟΛΙΒΥΕΣ.

Σωρδολίβυες οὐδὲν κάτικταγ σκεῦος ἔξω κύλικος καὶ μαχαίρας.

ΑΛΙΤΒΜΙΟΙ.

Αλιτέμοι λίβυες τοὺς ταχυτάτους αὐτῷ αἰεωνῶταγ βασιλεῖς τῷ δὲ αὐλλῶν πιμάστι καὶ δικαιούστατον.

Gravissimum apud eos iudicium depositi agitur, quod qui fraude inuertere conuictus fuerit, morte afficitur.

Si quis in adulterio comprehensus fuerit, is cum adultera asino insidens per urbem circumducitur, idque ad constitutum aliquot dierum spaciū.

ÆTHIOPES.

Æthiopes sororibus potissimum honorem exhibent, & successionem tradunt Reges, non suis, sed sororum filiis. Quod si ex iis nullus supersit, cui succedere ius sit, tum pulcherrimū omniū & bellicosissimum Regem deligunt.

Exercent ij præcipue pietatem & iustitiam.

Ædibus ipsorum nullæ sunt ianuæ, cumque in viis publicis multa sita iaceant, nemo eorum aliquid furatur.

B V A X I.

Apud Buæos, Libyæ seu Africæ gentem, viri inter viros dominatum gerit, mulier inter mulieres.

B A S V L I E T.

Basulieci, Libyæ gens, quum bellum gerūt, noctu quidem prælium committunt, interdiu verò pacem seruant.

D A P S O T I B Y E S.

Dapsolibyes simulatque in unum conuenere, vniuersi simul nuptias cōtrahunt eodem die, post occasum pleiadum. Etenim ut coniuati sunt ad mulieres seorsim accumbentes extinctis luminibus adeunt, quamque earum forte quispiam nactus fuerit, eam & vxorem ducit.

I A L C H L E V E I.

Ialchleuei, gens Libyca, quum multi simul eandem sponsam ambient, apud sacerum seu sponsæ petitæ patrem cœnant. Dum verò multis diæteriis sibi iuicem illudunt, cui eorum sponsa ariserit, is eam dicit.

S A R D O L I B Y E S.

Sardolibyes nullam supellestilem sibi parant, præter calicem & gladium.

A L I T E M P I.

Alitemij Libyes perniciissimos Reges eligunt: Ex reliquis prout quisque maximè iustus est, ita & dignitate eminet.

ΝΟΜΑΔΕΣ.

Οι Νομάδες τῷ Λίβιον, ταῖς ίμέραις, ἀλλὰ ταῖς νῦν, αὐτῷ αἰεθ-
μένοις τῷ χρόνῳ.

ΑΦΑΡΑΝΤΕΣ.

Αφάραντες Λίβιες ὄνοματα οὐκ ἔχουσι· οὐδὲ διαίχοντι λοιδερω-
ταγώς πολλὰ κακὰ φέρουσι.

Τῶν δὲ θυγατέρων αἵστας κείνουσι, τὰς πλεῖστους χρόνους μεριμνήας
παρθένους.

ΒΟΙΩΤΟΙ.

Βοιωτοὶ ἔνοι τοὺς γρίφους οὐκ διστιμούτας εἰς αὔρεαν αἴγαυτες, καθίσαυ-
κελδουσιν, εἴτα κοφινον δητεάλλουσιν αὐτῷ· ὡς δὲ αὐτὸν κοφινωδῆ αἴπμος
γίνεται, φέρει τὴν πατριδίναν, καὶ ὁ Ευερπίδης πατέρ, Βοιωτὸς ὃν τὸ
γένος.

ΑΣΣΥΡΙΟΙ.

Αργύελαι· τὰς παρθένους, σὺν αἴρεραι πωλοῦσι τοῖς θέλαισι σινοικεῖν.
πεστας μὲν τὰς βλύμησάτας καὶ καλλίσας, εἴτα τὰς λοιπὰς ἐφεξῆς. Ο-
παν δὲ εἰλθοι δητὶ τὰς φαυλοτάτας, κηρύττειν, πόσον τὶς θέλει φερο-
λαβεῖν ταῦτας σινοικεῖν, καὶ τῷ φιλαρχῷ σὺν τῆς τῷ δύπρεπῶν τοῦτος
ταῦτας φερεῖνται.

Ασκεσοὶ δὲ μάλιστα βασιλέων τῷ αἰρετοῖσιν.

ΠΕΡΣΑΙ.

Πέρσαις δὲ μὴ ποιεῖν εἶται, εἰδὲ λέγουσον.

Ἐμαὶ δὲ τὶς πατερα κτίνη, ταῦθαλπτεν αὐτὸν οἰονταί.

Ἐπεὶ δὲ τηγανεστρέψη βασιλέας μεταγένεται, διχαειτεῖ, ὡς αἴγαδον το-
χὸν, ὅπις εἰμιόδην βασιλέας.

Ἄθλα δὲ λαμβάνουσαν δὲ βασιλέως πολυτεχνίας.

Οἱ δὲ πάγιοι πατέρες αὐτοῖς, ἀστερ μεθίματα, τὸ αἰνιθεύειν διδάσκον-
ταγ.

ΤΙΝΔΟΙ.

Παρ' Ἰνδοῖς ἔτι τὶς διπεριφρενῆ διηγεῖν, η ὠδησκαταθήκης, οὐκ ἔτι
κείσις.

N O M A D E S .

Nomades & ipsi Libyum gens, in temporum diu numeratione non diebus, sed noctibus vntuntur.

A P H A R A N T E S .

Apharantes Libyes nominibus carent, soli orienti conuicium faciunt, vt qui multa mala in lucem proferat & ostendat.

Ex filiabus optimas eas censem, quæ tempore quam longissimo virgines manent.

B O E O T I .

Quidam Bœotorum decoctores qui non sunt soluendo in forum adducunt, & considerare iussis cophinum superiniiciunt: Ac qui hoc cophini poena affectus fuerit, inde infamis fit. Quam poenam irrogatam etiam Euripiðæ patri, qui ex Bœotis oriundus erat, sunt qui existimant.

A S S Y R I I .

Affyrij virgines in foro vendunt quibuslibet eis sibi jungi desiderantibus. Ac primo quidem veneunt, quæ forma omnium sunt venustissima, tum deinceps reliquæ. Quum vero ventum tandem fuerit ad maximè deformes, per præconem diuulgant, quantum quisque pecunia accipiat, vt eam ducat. Atque ita pretium ex formosarum venditione redactum, in elocandas deformes impendunt.

Coniungunt pariter exercentes in moribus potissimum gravitatem & mansuetudinem.

P E R S E .

Apud Persas quod factum turpe existimatur, id nec dictu honestum censem.

Si quis patrem necauerit, eum subditum non genuinum filium existimant.

Si quem iusset, Rex flagris caedi, is sanquam beneficio affectus, gratias agit quod eius Rex meminisset.

Quibus soboles numerosa est, ij præmium eo nomine à Rege ferunt.

Pueri apud ipsos vetera dicere, non feceris ac que disciplinam aliquam disceant.

Apud Indos quum quis fraudatur mutuo aut deposito, actio-

bb nem

κείσις αλλ' αὐτὸι αἴπαται ὁ πιθεύτας.

Οἱ δὲ τηγάνητου πιθεύτας θέσει ἀρθαλμὸν θυάτιρον ζημίταρ.

Τὸν δὲ μέχιστα αἰδικίσαντα, ὁ βασιλὺς κελδεῖ κτίσαδε, ὡς ἐχάτης
εἴσις ταύτης αἰπίας.

Ινδὸς αὐγίκεται πάνθεστος, ὅταν τελευτίσσων, τῷ χυμακῶν τὴν αρρώ-
λαστήν, αὐτῷ δὲ καμῆτον αὐτὸν μέχιστα γένεται, απεβαῖς ὅτεν γιγαντοῦ ἐ-
κάστην τῷ φίλῳν.

ΔΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ.

Δακεδαιμόνιοι τέχνας μενταγενέαν αλλας ή τὰς εἰς πόλεμον, αἰχέσν
εῖσιν.

Επώντας δὲ πρυτανές σὺν κοινῷ.

Τοις δὲ γερυτας αἰχάλωντας, οὐδὲν ἕπτον ή πατέσσις.

Γυμνάσια ἀστερ αἴρων ὅτι, ἔτον καὶ παρθένων.

Ξένοισθι ἐμβιοικούντες εἰς Σπάρτην, οὐτε Σπαρτάταις ξενιτόεν.

Ταῖς δὲ αὐτῷ γυναιξὶ ψεύσκελδοντας σὺν τῷ διειδεύτων κύεσθαι,
καὶ αὐτῶν καὶ ξένων.

Χρηματίζεισι δὲ αἰχέσν Σπαρτάτη.

Νομίσματι δὲ χρῶνται σκυτίνω, ἐπειδὴ τῷ μέρει τῇ θεοῖς ζευσοῖς ή αἴρ-
γνεσσ, θανάτῳ Ζημίταρ.

Σεμιωνοταγμὸν πάντες, έπειτα πεπνηρόντες αὐτοὺς παρέχειν, καὶ κατι-
κόσις ταῖς αρχαῖς.

Μαρτείζοντας δὲ μᾶλλον πάρ' αὐτοῖς οἱ θυταίως διποθηκοντες, ή οἱ
διποθηκούσαις ζόντες.

Οἱ δὲ παῖδες νομίμως τοῦτο πανταχού πάντας μαρτυροῦνται, ἵνα αἱ
ὅλησι λειφθάντες σεφασαθῶσιν.

Ἄνθεψη διδέστι μηλῶν σύντελον, ή συγγέμιανται, ή φέλον θυέσθαι.

Κείσις δὲ ταῖς μεριάσις δῆλοι τῷ τέρματι τῷ βίᾳ παρστίνται, τοῖς το-
ῦ ή κρατος Ζώσι.

Όπας δὲ σφραγίσαται δέσμων χάρεις, πορθεῖται βακεῦται ἀγύπτοες. Διὸς
εὐαστάμνος πυρφόες λιγόμενος, σώματι τῷ βασιλεῖ αὐθίσον αὐτὸν
περδεῖ.

nem non habet, sed sibi culpam imputare debet, quod credit.

Si quis artificem manu vel oculo priuauerit, morte poenam luit.

Qui grauissimo obnoxius delicto est, iubente Rege tondetur, tanquam hoc extremæ sit ignominiae.

Indis mortuis iungitur in rogam vxor ex omnibus dilectissima vnâ cremanda. Inter ipsas autem acerrimum certamen oritur, adiuuantibus quamlibet suis amicis, ut vincat.

L A C E D Æ M O N I I .

Lacedæmonij non satis honestum ducunt, aliis operam nauare artibus, quam ad res bellicas pertinentibus.

Cibum omnes viri vnâ capiunt.

Senes quo suis omnes reuerentur, non secus ac parentes suos.

Vt viris sua sunt exercitia: ita sunt virginibus item sua.

Peregrinis Sparte degerè fas non est, nec Spartanum peregrin proficiunt.

Vxoribus suis potestatem faciunt prolem suscipiendi ex pulceris, tum ciuium tum peregrinorum.

Quæstum facere Spartano indecorum.

Nomismate vtuntur ex Corio. Quod si verò cōtingat aurum domi alicuius vel argentum deprehendi, morte poenam luit.

Maxima omnibus hinc gloria, & se humiles & obedientes magistratibus suis præbeant.

Beatores apud eos iudicantur, qui præclaram mortem opportunt, quam qui in magna prosperitate viuunt.

Pueri ex lege quadam aram circumcurrentes flagellantur, donec pauci ex iis reliqui; perdurantes sub flagris, coronas præmium auferunt.

Minus honestum censetur timidum aliquem, contubernalem vel Gymnasij socium, vel amicum sibi iungere.

De Senibus iudicium sit circa finem vitæ, qui nam ex iis bene, qui sequius vitam suam traduxerint.

Quum exercitus educitur extra limites regionis, ignem incendit sacerdos, qui Pyrphorus, id est ignifer, dicitur, ab ara Iouis ductoris, quem à Rege non procul remotus præfert, inextingutum seruans.

Συνεπέμπονται τῷ βασιλεῖ μάγτις, καὶ ἀτροῦ, καὶ αἰλιταῖ, οἵς σὺ ταῖς μαχαιρίσ αὐτὸν σαλπήρων αἱ χῶντας μάχονται δὲ εἰς φαναρδίοι.

Τανίσαντας ἡ βασιλεῖ πάντες, ταλιώθεόρεσσ. Όμνει τε φερό τῆς αρχῆς ὁ βασιλέας, καὶ τοὺς τῆς πόλεως νόμους βασιλέας.

ΚΡΗΤΕΣ

Κρητες φερτοὶ Ἑλλεινοι, νόμοις ἔχον Μίνωος θερμόν, δικαὶοι φερόπτες ἐθαλασσοεδέποντες. φεροστοιεῖτο δὲ Μίνως φέρεται τῷ Διός αὐτῷ μεμα-
θικέναι, δι’ αὐτέας ἐνθεῖται τὸ δέρες φοιτήρ, αὐτὸν διός αὐτεροῦ ἐλέγετο, κακεῖ-
ται αἱ τιαν νόμοις φέρον τοῖς Κρητοῖς. Μέμνηται δὲ τούτου καὶ Οὐμεδες, σὺ
οἵς λέγει.

Τοῖσθι δὲ Κυρωτὸς μογάλη πόλις, ἐν Ταίη Μίνως γέ.

Ἐνιέωρες βασιλέες, Διος μογάλοιο ὄφειταις.

Οἱ δὲ Κρητῶν παῖδες αγελάζονται κοινῇ μετ’ ἄλληλῶν σκληραζω-
ζουμένοι, καὶ έπεις καὶ δρόμοις αἴστεις αὖπόδυτοι καταπίοντες, καὶ τινὲς
σύόπλιον πυρρίχιων σκπονοῦτες, λινὰ φερτοὶ εὗρε Πύρριχος κιδω-
νάτις Κρητος τογμός.

Συασιτοῦσι δὲ τοῖς κοινῷ οἱ αὐτρες, τελευταῖς διαιταντας ἔχοντες ἔξισου
πάντες.

Δᾶσα δὲ αὐτοῖς δέσιν δηλατρικοτάτα.

ΑΤΤΙΚΑΙ

Αυταιείται τοῖς ἀδινάτοις τῷ σερπωτῷ σὺ ταῖς ὁδοποείας εἰδή-
ποτε ζῶντας δηλολεποντοι.

ΤΡΙΒΑΛΛΟΙ

Τειβαλλοὶ τετταρες φάλαγγας εἰ ταῖς μαχαιρίσ ποιουμενται την φερ-
την τῷ αὐτονῶν, τινὲς ἐχαρδύνει τῷ κεφαλίσκοντει τείται τῷ σπηλαων, τε-
λεταῖαν την πον γυναικεων, αἱ αυτοις εἰς φυγὴν τρεπομένοις καλέμοντος
βλασφαμοῦσα.

ΚΑΤΣΙΑΝΟΙ

Καυσταροὶ τρικάρυοι θρησκοι τρις στρατηγοφόροις μα-
χαιρίζονται.

Κίοι τοις δηδακοντας κατακαΐσαντες καὶ ὅσολογησαντες σὺ ἀλιω-

Adiunguntur autem Regi in bellum eunti Vates, medici, tibicines. Nam tibiis in bellis vice tubarum utuntur. Pugnantes autem coronis ornantur.

Regi assurgunt omnes præterquam Ephori. Iurat autem Rex antequam regnum adeat, Imperaturum se iuxta leges Reipublicæ.

CRETENSES.

Cretenses primi inter Græcos leges habuerunt, à Minoë Rege conditas, qui & primus maris imperio potitus est. Fingebat autem Minos se ab ipso Ioue didicisse, quod per annos nouem ad montem quendam commearet. Vbi antrum Ioui sacrum erat, à quo reuersus semper leges aliquas Cretensibus attulit. Cuius meminit Homerus suis versibus, quorum hæc sententia:

Inter illas est Gnossus vrbis magna, vbi Minos

Nouem annis imperauit, qui Iouis magni confabulator erat.

Cretensium pueri in unum publicè congregantur, ibique unā duriter educantur, & venationibus dediti per aëchavia, iudicis pedibus discurrūt, & armati ad saltationem Pyrrhichiam dictam magno labore assuefiunt, cuius inuentor fertur fuisse Pyrrhichus Cydoniates, genere Cretensis.

Viri autem simul in publico cibum capiunt, eadem victus ratione æqualiter omnia ipsis præbentur.

Dona apud ipsis plurimi æstimata, sunt arma.

AUTARIATÆ.

Autariatæ milites per viam ægros imbecillésque factos, in viuis nunquam relinquunt.

TRIBALLI.

Triballi quatuor Phalanges seu ordines in acie instruunt: Primam Phalangem faciunt imbecillum: Alteram ab ea fortissimorum quorumque: Tertiam Equitum: ultimā mulierum, quæ reliquos in fugam versos conuiciis sistunt.

CAVSIANI.

Causiani eos qui in lucem eduntur, deplorant; qui autem è vita excedunt, eos beatos iudicant.

CII.

Cij mortuos quum cremarunt ossa eorum colligunt, quæ in
bb 3 mer-

τὰ ὄσα καταπίπασκον, εἴτα σύνθετες εἰς τλοῖον, καὶ κόσμουν λαβόντες
αἴσπλένσι εἰς πάλαιος, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὅξεοδήζουσιν, ἀγρεῖς αἱ
πάντα σκηνοποθῆ καὶ ἀφανῆ γένηται.

ΤΑΤΡΟΙ.

Τῶνερι Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς δίνουσάτους τῷ φίλῳ συγ-
καταθάπτουσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς διποθανόντος φίλος, οὐ μέρες οὐ τὸ ὄλον διποτέ-
μνει ἀπίον, περὶ τὴν αἵξιαν τὰ τελευτίσαντος.

ΣΙΝΔΟΙ.

Σινδοὶ τοσούτοις ἵχθις ὅπλοι τοὺς τάφους ὅπλισάλλουσι, δύσαις πολεμίοις ὁ
Σινδόμνος ἀπεκτονώς οὗ.

ΚΟΛΑΧΟΙ.

Κολχοὶ τοὺς τελευτίσαντας ψάπτουσιν, ἀλλὰ γρεμῶσιν διπόλινα.

ΠΑΝΗΒΟΙ.

Πανήβοι Λίβιες, ὅπαν αὐτοῖς βασιλεὺς διποθάνη, τὸ μὲν σῶμα κατορύτ-
τουσι τελεῖ δὲ πιφαλινὸποκόψαντες, οὐ χεισώσαντες αἴσπλευσον σὺ ιερός.

ΤΕΛΟΣ.

mortario contundunt. Tum in nauigium imponentes in altum nauigant, vbi per cribrum ea ad ventos dispergunt, donec omnia diffilantur & euanescunt.

T A V R I.

Tauri, Gens Scythica, vna cum Regibus mortuis gratissimos quosque eorum amicos humare solent. Rex vero quum amicum aliquem morte amittit, aut partem auriculae, aut totam eam abscindit, prout dignitas amici mortui merebatur.

S I N D I.

Sindi quum quenquam sepeliunt, tum quot hostes in vita occiderit, totidem pisces, eius sepulcro iniiciunt.

C O L C H I.

Colchi vita funtos non humi sepeliunt, sed ab arboribus suspendunt.

P A N E B I.

Panebi Libyes mortuo Rege corpus reliquum terra condunt: caput autem truncō amputatum inaurantes in sacris stant.

F I N I S.

